Međunarodne financijske institucije

Memić, Melisa

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:621318

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MELISA MEMIĆ

MEĐUNARODNE FINANCIJSKE INSTITUCIJE

Završni rad

Pula, rujan, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MELISA MEMIĆ

MEĐUNARODNE FINANCIJSKE INSTITUCIJE

Završni rad

JMBAG: Melisa Memić, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski menadžment

Predmet: Uvod u ekonomiju

Znanstveno područje: Društvene znanosti
Znanstveno polje: Ekonomija
Znanstvena grana: Uvod u ekonomiju

Mentor:Doc.dr.sc.Dean Sinković

Pula, rujan, 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Melisa Memić, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera Financijske menadžment ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

_____

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Melisa Memić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile

u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Međunarodne financijske institucije“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

_____

Sadržaj

1.Uvod.....1
2. Pojam i uloga financijskih tržišta.....2
2.1. Financijski sustav- pojam i struktura.....3
2.2. Pojam i uloga financijskih institucija.....3
2.3. Banke i ostale financijske institucije.....3
2.4. Upravljanje rizikom u financijskim institucijama.....4
3. Međunarodne financijske i gospodarske institucije.....5
4. Međunarodni monetarni fond.....8
4.1. Međunarodni monetarni fond i Republika Hrvatska.....9
5. Svjetska banka.....10
5.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj-IBRD.....13
5.2. Međunarodno udruženje za razvoj- IDA.....14
5.3. Međunarodna financijska korporacija-IFC.....15
5*.4. Multilateralna agencija za osiguranje investicija-MIGA*.....16
5.5. Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova-ICSID...17
6. Europska banka za obnovu i razvoj-EBRD.....18
7. Europska investicija banka-EIB.....19
8. Razvojna banka Vijeća Europe-CEB.....20
9. Međunarodne financijske institucije u Republici Hrvatskoj.....21
10. Zaključak.....22
11. Literatura.....23
Popis slika.....24
Sažetak…….....25
Summary……..26

1. Uvod

U ovome završnom radu, kao što i sama tema kaže, razraditi ćemo opširni pojam međunarodnih financijskih institucija, njihovu raspodjelu te objasniti koje su njihove funkcije i ulogu Republike Hrvatske u njihovom funkcioniranju.

Međunarodne financijske institucije (MFI) predstavljaju suradnju različitih zemalja svijeta po pitanju međunarodnih financijskih odnosa. Kada pričamo o međunarodnim financijskim institucijama možemo reći kako su nam prve asocijacije na Međunarodni monetarni fond, skraćeno rečeno MMF te Svjetska banka.

Davne 1944., kada je postalo jasno kako je zlatni standard definitivno stvar prošlosti, je bilo predlagano uvođenje zajedničke svjetske valute, u jednom malom američkom gradu Bretton Woodsu gdje je osnovan Međunarodni monetarni fond te kasnije i Svjetska banka.

Konferencijom u Bretton Woodsu bio je cilj poboljšati međunarodnu monetarnu i trgovinsku suradnju nakon II. svjetskog rata kada su izbile velike financijske krize. Misija je bila da se stvori međunarodni monetarni sustav koji će ispuniti nekoliko zadataka kao što je kontroliranje politike deviznih tečajeva (spriječiti konkurentsko manipuliranje tečajevima), da pridonese uravnoteženju bilanci plaćanja (što se u sustavu zlatnog standarda osiguravalo slobodom uvoza i izvoza zlata) ,te da se osigura međunarodna likividnost tečajevima (osobito u uvjetima sve snažnijih kapitalnih kontrola) .

U daljnjem radu upoznati ćemo se sa funkcijama međunarodnih financijskih institucije te koliko su one bitne za međunarodne financijske odnose u svijetu.

Osim navedenih institucija, spomenuti ćemo i Europsku investicijsku banku, Europsku banku za obnovu i razvoj te Razvojnu banku Vijeća Europe.

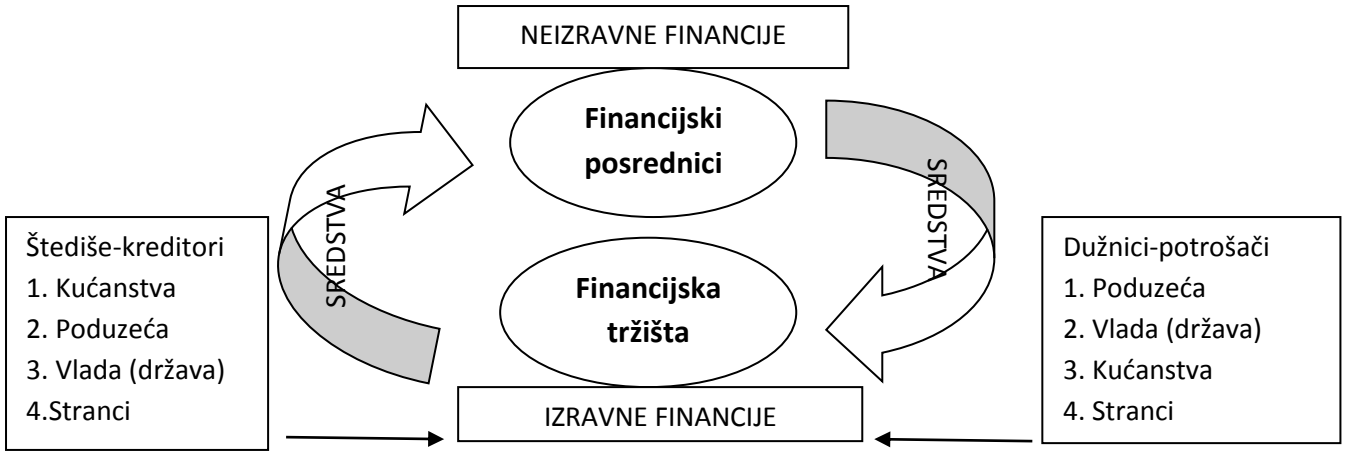
2. Pojam i uloga financijskih tržišta

Financijska tržišta postoje zahvaljujući financijskim institucijama. Na financijskim tržištima se prikupljaju novčana sredstva te se usmjeravaju u financijske plasmane. Uloga financijskih tržišta je pružanje i stvaranje mogućnosti za optimalnu alokaciju financijskih sredstava.

Za financijska tržišta možemo reći kako su to tržišta gdje se financijska sredstva prenose od ljudi koji imaju viška raspoloživih sredstava ljudima koji imaju manjak sredstava. Financijska tržišta-tržišta obveznica i dionica, važna su kod usmjeravanja financijskih sredstava od onih koji za njih ne pronalaze produktivnu uporabu do ljudi koji je pronalaze, dovodeći pritom do veće ekonomske efikasnosti. Aktivnosti na financijskim tržištima također imaju izravan učinak na bogatstvo pijedinaca, ponašanje poduzeća i potrošača, kao i na ukupan rezultat cijeloga gospodarstva.

Obavljaju bitnu ekonomsku ulogu preusmjeravanja sredstava od ljudi koji su uštedjeli novčane viškove trošeći manje od dohotka do ljudi kojima nedostaju novčana sredstava jer žele trošiti više dohotka. Kako to izgleda, prikazati ćemo na sljedećoj slici;

Slika br.1 Tok sredstava kroz financijskih sustav

Izvor: Mishkin F.S., Eakins S.G. (2005) Financijska tržišta+institucije str.3-4

2.1. Financijski sustav- pojam i struktura

Financijski sustav je jedan do složenih sustava. Sastoji se od različitih vrsta privatnih financijskih institucija kao što su osiguravajuća društva, banke, financijske kompanije, investicijske banke i fondove koje su strogo pod vladinim nadzorom i kontrolom.

Bitno je napomenuti i pojam financijskih posrednika. Oni upravo postoje npr. kada bi htjeli ponuditi zajam nekom poduzeću, ne bi direktno otišli do predstavnika tog poduzeća i ponudili im zajam nego bi se to činilo preko financijskih posrednika. Olakšavaju nam plasiranje novca i ostalih sredstava na neizravan način. Financijski posrednici jesu institucije poput komercijalnih banaka, štedno-kreditnih zadruga, štedionica ili štednih zadruga, kreditnih zadruga, osiguravajućih društava, investicijskih fondova, mirovinskih fondova i financijskih fondova.

2.2. Pojam i uloga financijskih institucija

Kao što smo već spomenuli, financijska tržišta ne bi mogla funkcionirati bez financijskih institucija. Zašto je tako ? Upravo iz razloga što financijska tržišta ne bi mogla prenositi sredstava od štedišta do ljudi sa produktivnim aktivnostima i mogućnostima. Zato financijske institucije imaju vrlo bitan utjecaj na funkcioniranje ekonomskog gospodarstva u cijelosti.

2.3. Banke i ostale financijske institucije

Banke su ustanove, organizacije ili financijske institucije koje posreduju u novčanom prometu i novčanim poslovima. Najčešće se bave uzimanjem i davanjem kredita tj. zajmova. U današnje doba, takvi načini poslovanja su postali sastavni dio života svakoga drugog čovjeka za kupnju kuće, stana, automobila i slično. Skoro

svaki građanin dođe u doticaj sa bankama. Pod pojmom banke uključujemo i komercijalne banke, štedno-kreditne zadruge, štedionice i kreditne zadruge. Osim navedenih bankama, u posljednjem desetljeću su i ostale banke došle do izražaja u smislu da i njihovo poslovanje raste poput osiguravajuća društva koja služe kako bi se pojedinci zaštitili od različitih rizika koji su sve više prisutni na financijskom polju. Financijske kompanije, mirovinski te investicijski fondovi te investicijske banke su također jedne od ustanova koja su proširila i poboljšala svoja poslovanja. Ipak možemo zaključiti kako su zapravo banke najveće financijske ustanove u našem gospodarstvu. Također je bitno dodati i financijske inovacije koje su sve više prisutne u moderniziranom svijetu današnjice. Kako tehnologija znatno raste, tako se i razvijaju različite metode koje nam olakšavaju pristup bankama i ostalim financijskim ustanovama te njihovim opcijama. Kao primjer možemo uzeti taj što stanje na računu možemo vidjeti sa našega računala čak i preko raznih aplikacija na mobilnim uređajima.

2.4. Upravljanje rizikom u financijskim institucijama

Rizik u financijskim organizacijama predstavlja veliki problem još od ranijih godina, točnije još od Velike krize. Da bi se takvi problemi izbjegli, financijske institucije se moraju baviti tim povećanim rizicima korištenjima različitih tehnika upravljanja rizikom. Ako upravljamo rizikom znači da gledamo u budućnost poduzeća tj. institucije s namjerom da sačuvamo poslovanje i sigurnost te pružimo zaštitu od vanjskih utjecaja.

Pravovremeno uočiti ključne rizike i poduzeti odgovarajuće kontrolne aktivnosti znači izbjeći one financijske učinke koji će se nužno javiti da bi sanirali problem, ali i izbjegla negativna reputacija zbog propusta u poslovanju.[1]

[1] http://www.mfin.hr/hr/upravljanje-rizicima-1-2-1

3. Međunarodne financijske i gospodarske institucije

Vanjskotrgovinske politike kakve je većina država primijenjivala za prevladavanje Velike svjetske gospodarske krize 1929.-1932. i poslije, dovele su do djelomičnog oporavka nacionalnih privreda ali su i ozbiljno narušile tadašnji svjetski trgovinski i financijski sustav. Izbijanjem Drugog svjetskog rata, sustav je u potpunosti bio srušen. Zaključak tog rješenja je bio da zemlje moraju surađivati i na političkom i na gospodarskom planu. Kao odraz takvih političkih stajališta stvorena je Organizacija ujedinjenih naroda dok je za ostvarenje željenih gospodarskih ciljeva trebalo stvoriti i odgovarajući svjetski gospodarski sustav.

Taj se novi svjetski gospodarski sustav, poznat pod nazivom Bretton-woodski sustav, započeo stvarati još za trajanje Drugog svjetskog rata, a dovršen je do početka pedesetih godina prošlog stoljeća. Kao i uvijek u povijesti, sustav je stvoren na osnovi spoznatih pogrešaka iz povijesti i uz maksimalno poštivanje interesa najmoćnijih. Zato su glavnu riječ u njegovom stvaranju imale Sjedinjene Države, koje su odredile osnovna pravila novoga svjetskog gospodarskog i financijskog sustava. Sustav, zamišljen kao globalan, trajan i stabilan, trebao se temeljiti i čvrsto oslanjati na tri globalne organizacije. [2]

Prva organizacija je imala zadatak da nabavi sredstva i smisli načine za razvoj i obnovu te održavanje sustava stabilnih deviznih tečajeva valuta zemalja članica. Takav institut je osnovan i nazvan Međunarodni monetarni fond- MMF.

[2] Božo Matić (2004.) Međunarodno poslovanje str.28-29

Slika br. 2 Simbol MMF-a

Izvor:https://www.google.hr/search?q=mmf&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4pnD_K3PAhWC1hQKHdeKDm4Q_AUIBigB#imgrc=qQDOHEC3y6HtCM%3A

Sljedeća organizacija koja se osnovala bila je Međunarodna banka za obnovu i razvoj kojoj je cilj bio da također osmisli načine i pribavi jeftina dugoročna sredstva za poslije ratnu obnovu te da nakon toga financira i promiče gospodarski razvitak svih članica.

Slika br. 3 Simbol Međunarodne banke za obnovu i razvoj

Izvor:https://www.google.hr/search?q=mmf&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4pnD_K3PAhWC1hQKHdeKDm4Q_AUIBigB#tbm=isch&q=me%C4%91unarodna+banka+za+obnovu+i+razvoj&imgrc=p5oQ78vnBzR6pM%3A

Posljednja organizacija je bila Međunarodna trgovinska organizacija koja se pokazala ne uspješnom. Njezin je zadatak bio trajno uključivanje svih zemalja u međunarodnu trgovinu te da rješava nastale sporove i pobrine se za pitanje ravnopravnosti međunarodnog poslovanja.

Slika br. 4 Simbol Međunarodne trgovinske organizacije

Izvor:https://www.google.hr/search?q=mmf&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4pnD_K3PAhWC1hQKHdeKDm4Q_AUIBigB#tbm=isch&q=Me%C4%91unarodna+trgovinska+organizacija&imgrc=wr-Dw_nHFd2sZM%3A

Međunarodna trgovinska organizacija se razvila na temelju Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT- General Agreement on Tariffs and Trade) i zahvaljujući tome, današnje funkcioniranje međunarodne trgovine je pravednije i

jednostrane protumjere manje se primjenjuju.

4. Međunarodni monetarni fond

Međunarodni monetarni fond je osnovan u prosincu 1945. godine na Bretton-woodskoj konferenciji. Smatra se kao međunarodna monetarna organizacija za međusobnu suradnju članica s ciljem:

- obnove i očuvanja stabilnih tečajeva, postupnog ukidanja ograničenja na tekuće transakcije, obnove i razvoja multilateralnih plaćanja i postizanja konvertabilnosti valuta članica u tekućim transakcijama,
- davanje zajmova članicama u privremenim poteškoćama s bilancama plaćanja[3] radi sprječavanja devalvacija[4] ili ograničenja u plaćanjima i trgovini i
- definiranja pravila za znatnije promjene tečajeva valuta onih zemalja koje su u trajnijim neravnotežama.[5]

Sjedište Međunarodnog monetarnog fonda trenutačno je u Washingtonu D. C., a ima čak 189 država članica.

Njegov zadatak je bio da kreditiranjem pomogne zemljama u rješavanju platno-bilančnih problema i održavanju fiksnog deviznog tečaja. Međutim, kako je Bretton-woodski sustav fiksnih tečajeva propao, tako je MMF dobio nove zadatke. Osim što je pružao tehničku pomoć zemljama članica isto tako je trebao znatno djelovati u situacijama kada su zemlje u razvoju trebale otplatiti dugove. Primjer su financijske krize u Meksiku 1994. godine te u Istočnoj Aziji 1997. kada je MMF trebao pružiti velike zajmove tim državama koje su bile pogođene krizom kako bi se oporavile i kako bi spriječio daljnje širenje financijske krize na ostale zemlje.

Organiziran je regionalno i funkcionalno. Postoji pet regionalnih sektora za afriku, europu, Srednji istok i američki kontinent. Deset je funkcionalnih sektora u organizaciji MMF-a. [6]

Osim toga, postoji još 7 specijaliziranih jedinica.

---

[3] Bilanca plaćanja je je sistematski pregled svih ekonomskih transakcija koji rezidenti jedne zemlje obave s rezidentima ostalih zemalja u određenom razdoblju, u pravilu u tijeku jedne godine.

[4] Devalvacija je iznenadan pad vrijednosti jedne valute u odnosu na druge valute.

[5] Božo Matić (2004.) Međunarodno poslovanje str.29

[6] Dr. Ante, Mate Babić (2008.) Međunarodna ekonomija str. 426

4.1. Međunarodni monetarni fond i Republika Hrvatska

Republika Hrvatska je 14. prosinca, 1992. godine postala jedna od članica Međunarodnog monetarnog fonda. Od tada je posjedovala financijske aranžmane, jedne od njih su bili Stand by aranžmani koji je Republici Hrvatskoj bio odobren u listopadu 1994. godine u iznosu od 65,40 mil. SDR-a na rok od 18 mjeseci. Povučena je jedna tranša, a aranžman je kasnije u potpunosti otplaćen 199. godine te nije ispunjen u cijelosti, iako je istekao 1996. U međuvremenu je 1994., Republici Hrvatskoj odobrena i Olakšica za pretvorbu gospodarskog sustava čiji su sredstva povučena u cijelosti te je također otplaćen 8 godine poslije. Zatim je slijedio prošireni aranžman te sljedeća tri stand-by aranžmana (2001,2003, i 2004.godine). Od ta tri stand-by aranžmana, dva su bila uspješno okončana, a aranžman koji je odobren 2003.godine je zaključen kao mjera opreza s namjerom da se odobrena sredstva ne povlače. Nažalost, aranžman nije bio uspješno okončan.

Republika Hrvatska se od početka svog članstva u MMF-u nalazi u Konstituenci kojoj je na čelu Nizozemska. U okviru reforme Konstituence zacrtane Rezolucijom iz 2010. godine, ovoj Konstituenci u 2012. godini pridružile su se još Belgija i Luksemburg, čime je ona postala Nizozemsko-belgijska konstituenca. Ova Konstituenca sada broji ukupno 15 zemalja (Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Hrvatska, Izrael, Luksemburg, Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina) sa 6,57 % glasačke snage.[7]

Posljednji financijski aranžman koji je RH imala s MMF-om završen je 2006. godine. Naime, tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća RH je koristila tri financijska aranžmana MMF-a, i to Stand-by Arrangement (1994.), Systemic Transformation Facility (1994.) i Extended Fund.[8]

[7] http://www.mfin.hr/hr/mmf

[8] https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/medunarodni-odnosi/medunarodni-monetarni-fond

5. Svjetska banka

Kao što smo spomenuli u prethodnim tekstovima, jedna od tri organizacije, osim MMF-a, bila je Svjetska banka zvana Međunarodna banka za obnovu i razvoj. njezin zadatak je bio da pruži pomoć svojim članicama pri obnovi te pomoć u dugoročnim razvojnim projektima. Iako je osnovana 1945. godine, njezino djelovanje je započelo 1947. kada težište svog djelovanja prenosi s obnove na financiranje razvitka. Jako je važno istaknuti kako je članstvo u Banci uvjetovano Članstvom u MMF-u što znači da svaka članica MMF-a je također bila i članica Svjetske banke.

Slika br. 5 Simbol Svjetske banke

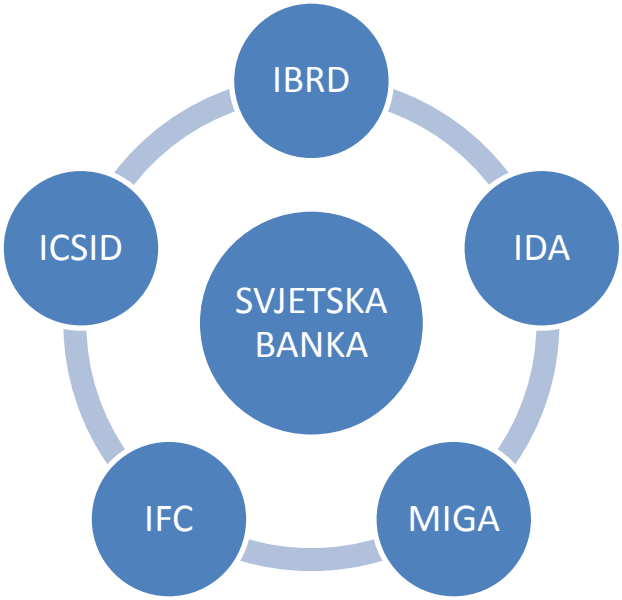

Izvor:https://www.google.hr/search?q=struktura+svjetske+banke&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiG67DSiq7PAhXEuBoKHWCzCJAQ_AUIBigB#tbm=isch&q=svjetske+banke&imgrc=Ry7g_Mw0P9lVPM%3A

Grupacija Svjetske banke se sastoji od

- Međunarodne banke za obnovu i razvoj (International Bank for Reconstruction and Development, IBRD)
- Međunarodnog udruženja za razvoj (International Development Association, IDA),
- Međunarodna financijska korporacija (International Financial Corporation, IFC),
- Multilateralne agencije za garantiranje investicija (Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA) i
- Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova (International Center for Settlement of Investment Disputes, ICSID).

Slika br. 6 Struktura Svjetske banke

Izvor: Frederic S. Mishkin, Stanley G. Eakins (2005) Financijska tržišta+institucije str. 638

IBRD I IDA su dvije temeljne funkcije dok su ostale tri institucije podružnice Grupacije Svjetske banke. Svjetska banka ima više smjerova za svoje djelovanje poput davanja zajma, da bude jamac te organizator velikih razvojnih projekata. Zajmove odobrava iz kapitala koji je prikupljen uplatama članica ali isto tako i iz zajmova koje sama uzima na svjetskim tržištima kapitala. Možemo reći kako ona posluje na komercijalnim načelima. Posjeduje prednost da može nabavljati relativno

jeftina sredstva jer ima visok kreditni ugled te na taj način može odobravati vrlo povoljne kredite.

Najviša tijela Svjetske banke su Odbor guvernera i Odbor izvršnih direktora. Guverneri su obično ministri financija iz zemalja članica Banke. Sastaju se jednom godišnje, na Godišnjoj skupštini Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda. U Odboru direktora je 25 izvršnih direktora Svjetske banke koji se redovito sastaju najmanje dva puta tjedno i nadziru poslovanje Banke.

Što se Republike Hrvatske tiče, ona je 25.veljače, 1993. godine postala jedna od članica Svjetske banke.

Republika Hrvatska se nalazi u Nizozemskoj konstituenci kojoj je od 1. travnja 2013. godine na čelu izvršni direktor Svjetske banke g. Frank Heemskerk. Nizozemska konstituenca uključuje 13 zemalja: Armeniju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Cipar, Crnu Goru, Gruziju, Hrvatsku, Izrael, Makedoniju, Moldaviju, Nizozemsku, Rumunjsku i Ukrajinu.[9]

Glavne razlike MMF-a i Svjetske banke su te što MMF je monetarna institucija i orijentirana je na stanje potražnje u ekonomiji dok je Svjetska banka razvojna institucija te sagledava stanje ponude u ekonomiji. Cilj MMF-a je taj da se temelji na monetarnu stabilnost, financiranje kratkoročnog deficita platne bilance dok je glavni cilj Svjetske banke promocija i financiranje ekonomsko razvoja. Što se kreditiranja tiče, MMF pruža programe kreditiranja svim članovima industrijskih zemalja i zemalja u razvoju za razliku od Svjetske banke koja pruža kreditiranje projekata samo zemljama u razvoju ali ona pruža dugoročne kredite dok MMF nudi kratkoročne ili srednjoročne kredite.

[9] http://www.mfin.hr/hr/svjetska-banka

5.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj-IBRD

Međunarodna banka za obnovu i razvoj (eng. International Bank for Reconstruction and Development, IBRD) zbrajamo uz jednu od institucija Svjetske banke. Osnovana je 1944. godine, a njezin cilj je bio da sudjeluje u oporavku zemljama Europe nakon Drugog svjetskog rata koji je završio 1945. godine. Članice IBRD-a imaju dozvoljen povoljniji pristup kapitalu u većim svotama i s dužim rokom otplate.

Funkcije IBRD banke su:

- podupiranje potreba dugoročnoga društvenog i socijalnog razvoja koje privatni kreditori ne financiraju
- očuvanje financijske snage zemlje primatelja, pružajući potporu za vrijeme kriza koje najviše pogađaju siromašne zemlje
- korištenje financiranja u svrhu promoviranja ključnih institucionalnih reformi kao i reformi upotrebljavanih mjera i politika
- stvaranje povoljne investicijske klime kako bi se olakšalo pribavljanje kapitala
- pružanje financijske potpore u područjima bitnim za dobrobit siromašnih ljudi u zemljama.[10]

Iz toga zaključujemo kako je prvobitan cilj Međunarodne banke za obnovu i razvoj taj da pomogne zemljama sa manjim dohotkom koje su relativno siromašnije u odnosu na ekonomsko gospodarstvo za razliku od drugih zemalja sa višim standardima na taj način da razvija suvremene proizvode zaduživanja, otvarajući nova tržišta za izdavanje zadužnica te proširujući investicijsku bazu mirovinskih fondova, središnjih banaka i pojedinaca u svijetu. Pružala je odobravanje kredita i jamstava te pružala ne financijsku pomoć u obliku usluga i savjeta. 1981. godine, IBRD je uvela prvu zamjenu valute na međunarodnim tržištima, dok je 1989. prve globalne obveznice tj. prve međunarodne ugovore o kreditu, a 2000. godine je započeto sa elektroničkim tržišnim obveznicama.

[10] Mato Grgić, Vlatka Bilas (2008) Međunarodna ekonomija str.640

Republika Hrvatska punopravna je članica IBRD-a od 25. veljače 1993. godine. IBRD je emitirao sveukupno 1.929.711 dionica od čega Republika Hrvatska ima u njenom ukupnom kapitalu 2.662 dionice.[11]

5.2. Međunarodno udruženje za razvoj- IDA

Međunarodno udruženje za razvoj (eng. International Development Association, IDA) također je jedna od institucija Svjetske banke. IDA je osnovana 1960 godine i nadopunjuje IBRD. Imaju iste funkcije samo je su usmjerene na različite zemlje.

Njezina misija je da smanji siromaštvo tako da financira programe koji podupiru ekonomski i socijalni razvitak. Isto tako da sudjeluje u smanjenju nejednakosti i poboljša uvjete života u najsiromašnijim zemljama. Veći broj tih država se nalazi u Africi jer se za Afriku po statističkim podacima zaključuje kako nastanjuje najveći broj siromašne populacije. IDA pomaže siromašnim državama na taj način da im pozajmljuje kredite, ali bitno je napomenuti kako ti pozajmljeni krediti ne sadrže kamate, a otplate su dugoročne, kreću se od 35 do 40 godina, uključujući 10 godina početka, što je relativno dugo razdoblje za vraćanje pozajmljenog novca bez dodatnih naknada. To znači da se krediti odobravaju po koncesijskim uvjetima. [12]

Međunarodno udruženje za razvoj, što nam iz samog imena kaže, osim što pomaže siromašnim zemljama putem kredita, ono to čini da osigurava subvencije zemljama koje su u opasnosti od prevelike zaduženosti.

Republika Hrvatska postala je punopravna članica IDA-e 25. veljače 1993. godine. Uplaćeni kapital Republike Hrvatske u IDA-i do 30. lipnja 2014. godine iznosi 5,89 milijuna USD čime Republika Hrvatska ostvaruje pravo na 75.621 glas što čini

[11] http://www.mfin.hr/hr/ibrd

[12] Koncesija je pravo na korištenje nacionalnog dobra za obavljanje gospodarske djelatnost

0,27% ukupne glasačke snage zemalja članica IDA-e. Prvu skupinu zemalja čine zemlje donatori (eng. Contributing Member), čiji doprinosi čine najznačajniji financijski izvor IDA-e. Republika Hrvatska se nalazi u drugoj skupini što znači da se njezin udio u glasovima evidentira na osnovi redovnog upisa dionica, a ne donacija IDA-i.[13]

5.3. Međunarodna financijska korporacija-IFC

Međunarodna financijska korporacija (eng. International Financial Corporation, IFC) osnovana je 1956. godine, a sjedište joj je u Washingtonu, SAD. Iako je IFC sastavni dio Grupacije Svjetske banke, pravno i financijski je neovisan od Grupacije te ima vlastiti osnivački statut, kapital, upravu i osoblje. IFC ima 184 zemlje članice, koje zajednički donose politike i odobravaju investicijske projekte.

Osnovne djelatnosti IFC-a su financiranje projekata u privatnom sektoru u zemljama članicama, osobito u zemljama u razvoju. IFC pritom pruža pomoć u pronalaženju financijskih sredstava na međunarodnom tržištu kapitala, nudi financijske proizvode upravljanja rizikom i prijelaznog financiranja, pruža široki spektar savjetodavnih usluga i tehničku pomoć poduzećima i vladama te mobilizira i upravlja sredstvima institucionalnih investitora. IFC pritom posluje na tržišnim načelima.

Republika Hrvatska postala je punopravna članica IFC-a 25. veljače 1993. godine te od tada ima pravo na sve oblike potpore koje IFC pruža. Uplaćeni kapital Republike Hrvatske u IFC-u iznosi 2,882 milijuna USD. Sukladno tome Republika Hrvatska posjeduje 2.882 dionice IFC-a te ima pravo na 3.681 glas što čini 0,14% glasačke snage.[14]

[13] http://www.mfin.hr/hr/ida

[14] http://www.mfin.hr/hr/ifc

5.4. Multilateralna agencija za osiguranje investicija-MIGA

Multilateralna agencija za osiguranje investicija (eng. Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA) osnovana je 1989. godine. Sjedište joj je u Washingtonu, SAD. Dio je Svjetske banke ali se razlikuje od ostalih institucija jer je pravno i financijski neovisna te ima vlastiti osnivački statut, kapital, upravu i osoblje. Osnovni cilj joj je promicanje inozemnih izravnih ulaganja u zemlje u razvoju poradi poticanja ekonomskog rasta, smanjenja siromaštva i poboljšanja standarda življenja. Neprestano radi na promicanju društveno, ekonomsko i ekološki prihvatljivih projekata. Specijalizirala se u osiguranju investicija u visokorizične zemlje niskog dohotka. U suradnji sa Svjetskom bankom, MIGA osigurava financiranje fondova i kompleksnih infrastrukturnih projekata. Također pruža tehničku i informacijsku podršku te u slučaju neslaganja između zemalja nudi intermedijacijski program za rješavanje problema.[15]

MIGA pruža sljedeće usluge:

- Osiguranje stranih investicija od određenih nekomercijalnih odnosno političkih rizika u zemljama u razvoju i tranzicijskim zemljama. MIGA osigurava od sljedećih rizika: ograničavanje transfera (uključujući nekonvertibilnost), izvlaštenje, rat, terorizam i građanski nemiri, raskid odnosno kršenje ugovora te neispunjavanje financijskih obveza.
- Investicijski marketing kroz:

a) Jačanje znanja i instrumenata agencija za poticanje izvoza i investicija;

b) Širenje informacija o mogućnostima za investiranje u zemlje u razvoju i tranziciji;

c) Promoviranje stranih investicija putem spajanja investitora, vlada i sponzora projekata i to u suradnji s agencijama za poticanje investicija, gospodarskim komorama i relevantnim ministarstvima.[16]

[15] Mato Grgić, Vlatka Bilas (2008.) Međunarodna ekonomija str. 641

[16] http://www.mfin.hr/hr/miga

Republika Hrvatska postala je punopravna članica MIGA-e 19. ožujka 1993. godine te od tada ima pravo na sve oblike potpore koje MIGA pruža. Republika Hrvatska posjeduje 330 dionica MIGA-e te ima pravo na 562 glasa (0,26% glasačke snage)[17]

5.5. Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova-ICSID

Za Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (eng. International Center for Settlement of Investment Disputes) ili skraćeno rečeno ICSID možemo reći kako je jedna od autonomnih međunarodnih institucija. Osnovan je 1965. godine i njezina prvobitna briga je da osigura pomirbe i arbitraže u međunarodnim investicijskim sporovima. Danas broji oko 140 zemalja članica.

Slika br. 7 Simbol Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova

Izvor:https://www.google.hr/search?q=icsid&biw=1366&bih=648&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwit2YL9iNDPAhWKvRQKHSBpA5wQ_AUIBigB#imgrc=GsphQ8w9j3s5zM%3A

Konvencija ICSID-a je multilateralni sporazum koji je oformio izvršni direktor IBRD-a. Stupio je na snagu u listopadu 1966. Konvencijom se nastoje ukloniti veće zapreke slobodnom tijeku privatnih investicija nastalih zbog nedostataka specijaliziranih međunarodnih metoda rješavanja sporova. ICSID je formiran Konvencijom kao nepristrani međunarodni forum s ciljem savjetovanja o mogućim načinima rješavanja pravnih sporova putem pomirbe ili arbitraže. [18]

[17] http://www.mfin.hr/hr/miga

[18] Mato Grgić, Vlatka Bilas (2008.) Međunarodna ekonomija str. 642

6. Europska banka za obnovu i razvoj-EBRD

Europska banka za obnovu i razvoj (eng. European Bank for Reconstruction and Development, EBRD) se nalazi među najmlađim međunarodnih financijskih institucija. Osnovana je u svibnju 1990. godine, a osnovalo ju je trideset i devet država te dvije institucije; Europska investicijska banka te Europska unija.

Republika Hrvatska postala je punopravnom članicom EBRD-a 15. travnja 1993. godine.[19]

Slika br. 8 Simbol EBRD

(Izvor:https://www.google.hr/search?q=6.+Europska+banka+za+obnovu+i+razvoj-EBRD&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjc_OLChq7PAhUFVxoKHaeHB3gQ_AUIBigB#imgrc=qioc5KXfmUOLUM%3A)

EBRD ima sjedište u Londonu, a danas ima čak 66 članica, od čega je 34 zemalja korisnica njenih sredstava.

[19] http://www.mfin.hr/hr/ebrd

7. Europska investicija banka-EIB

EIB je jedna od neprofitnih financijskih institucija. Stvorena je radi povećanja ekonomske i socijalne integracije Europske unije.

Europska investicijska banka (EIB) osnovana je 1958. godine Rimskim ugovorom u isto vrijeme kada su osnovane i ostale institucije poznate pod zajedničkim nazivom - Europska ekonomska zajednica (EEZ). EEZ preimenovana je 1992. godine Maastrichtskim ugovorom u Europsku Uniju. EIB je financijska institucija Europske Unije (EU) sa sjedištem u Luksemburgu, te je pravno i financijski neovisna institucija. Zemlje članice EU, njih 28, ujedno su i članice EIB-a. Glavna je uloga EIB-a osiguranje sredstava za kapitalne investicije vezane za razvoj i integraciju EU. Zajmovi koje izdaje namijenjeni su za razvoj nedovoljno razvijenih regija, razvoj infrastrukture, poboljšanje konkurentnosti europske industrije, zaštitu okoliša, obnovljivih izvora energije i slično. EIB financira projekte zemalja članica EU i kandidatkinja za punopravno članstvo, a potom i projekte izvan EU koji povoljno utječu na jačanje europskih integracija.[20]

Bitno je napomenuti da EIB čak sudjeluje u pomaganju srednjem i malom poduzetništvu što se financijskog pitanja tiče. Zahvaljujući svojim aktivnostima, ova banka ne samo da pomaže projektima država unutar Europske unije nego pomaže i državama koje su kandidatkinje za punopravno članstvo i isto tako podupire projekte koji su izvan Europske unije ali koji pozitivno utječu na jačanje europske integracije.

[20] http://www.mfin.hr/hr/eib

8. Razvojna banka Vijeća Europe-CEB

S glavnim sjedištem u Strasbourgu, u jednom od francuskih gradova, glavno sjedište ima Razvojna banka Vijeća Europe, dok joj se administrativnom sjedište nalazi u Parizu, također jedan od francuskih gradova. Razvojna banka vijeća Europe je najstarija međunarodna financijska institucija u Europi.

Osnovana 1956. na inicijativu Vijeća Europe (eng. Council of Europe; VE). Ciljevi osnivanja ove institucije bili su rješavanje socijalnih problema izbjeglica, raseljenih osoba i migranata u europskim državama nakon II. svjetskog rata te jačanje socijalne kohezije. Danas, CEB posluje kao multilateralna razvojna banka pod kontrolom 41 zemlje članice, koje su ujedno i članice VE, ali u odnosu na VE ima samostalni pravni status i financijsku autonomiju. Financiranje CEB-ovih aktivnosti ostvaruje se najvećim dijelom putem sredstava posuđenih na međunarodnim tržištimakapitala.[21]

Slika br. 9 Simbol Razvojne Banke Vijeća Europe

(Izvor: https://www.google.hr/search?q=mmf&biw=1366&bih=662&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4pnD_K3PAhWC1hQKHdeKDm4Q_AUIBigB#tbm=isch&q=Razvojna+banka+Vije%C4%87a+Europe-CEB&imgrc=HPHi5s__vSqNwM%3A)

Vezano za Razvojnu banku vijeća Europe, zanimljivo je to kako je ona prihvatila ove godine, 2016., upravo hrvatski grad Dubrovnik kao prvi grad u Hrvatskoj i jedan od prvih u Europi s kojim će potpisati ugovor o kreditiranju. Riječ je o nekoliko projekata s socijalnog područja te područja sporta i kulture grada Dubrovnika. Banka je voljna financirati sve te projekte, a izrada projektne dokumentacije je u završnoj fazi.

[21] http://www.mfin.hr/hr/ceb

9. Međunarodne financijske institucije u Republici Hrvatskoj

Međunarodne financijske institucije su stvorene kako bi zemljama kao i Republici Hrvatskoj pružile financijsku pomoć. Njihova uloga je da budu potpora u daljnjem razvitku što se tiče ekonomskog i gospodarskog aspekta. Financijske institicuije su najveću ulogu imale u doba kada je bila prisutna financijska kriza diljem zemalja. Republika Hrvatska je bila jedna od zemalja koja je bila s tim pogođena i stoga je dobivala različite metode potpore i pomoći kao što su oblici kreditiranja tj. zajmovi.

Republika Hrvatska punopravna je članica grupe Svjetske banke, Europske banke za obnovu i razvoj, Razvojne banke Vijeća Europe i Inter-američke razvojne banke. Republika Hrvatska potpisala je Okvirni sporazum o suradnji s Europskom investicijskom bankom. Na temelju potpisanih i objavljenih različitih međunarodnih ugovora i zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u navedenim međunarodnim financijskim institucijama Ministarstva financija, Uprava za europske integracije i međunarodne financijske odnose nadležno je tijelo za odnose s međunarodnim financijskim institucijama.[22]

U Republici Hrvatskoj značajnu ulogu je imala Europska banka za obnovu i razvoj. Ona je jedna od najznačajnijih stranih financijskih izvora.

Od 1994. od 2014. godine, ukupna vrijednost EBRD-a je oko 31 milijarda eura za 170 projekata čija je ukupna vrijednost 8,4 milijardi eura.

[22] http://www.mfin.hr/hr/medunarodne-fin.-institucije

10. Zaključak

Na temelju ovog završnog rada, zaključujemo kako su financijske institucije prisutne u cjelokupnom razvitku gospodarske ekonomije. Financijsko tržište postoji zahvaljujući financijskim institucijama kojima je glavni cilj da prikupljaju novčana sredstava i na pravilan i racionalan način ih usmjeravaju na različite financijske plasmane. Kao najvažniji financijski institut možemo reći kako je to banka. Zašto je to tako? Banke su od velike važnosti za svako gospodarstvo. Upravo iz razloga jer su nastale još u dalekoj povijesti, u doba antike. Njezino stvaralaštvo se počelo razvijati tek u srednjem vijeku. Riječ banka je nastala od talijanske izvedenice banca što bi značilo klupa. Prva banka današnjeg tipa bila je banka "Banco di San Giorgio" koja je osnovana u Genovi u 15. stoljeću.

Banke su se desetljećima čak i stoljećima razvijale i obnavljale svoje načine te tehnike poslovanja. Svakako im je cilj bio trajan i stabilan ostanak na financijskom tržištu, no nisu sve banke bile u mogućnosti ostvariti navedeni cilj. U doba Velike financijske krize mnoge banke su završile u stečaju i bankrotirale, dok su ostale bile prisiljene tražiti pomoć od ostalih financijskih institucija npr. MMF-a, kako bi se oporavile. Upravo su financijske krize te Svjetski ratovi bili poticaj da se zemlje dogovore i sklope kompromis koji bi svima odgovarao. Tako je nastala suradnja između različitih zemalja jer naravno da bi se teže funkcioniralo kada bi svaka zemlja bila samo za sebe.

Tom suradnjom su nastali oblici banaka poput Međunarodne banke za obnovu i razvoj, depozitne i nedepozitne institucije, razne međunarodne organizacije poput već spomenutog MMF-a i mnogih drugih. Zahvaljujući naprednom, moderniziranom tehnologijom i kod financijskih međunarodnih institucija je to bio napredak. U današnjici, banke su opremljene prvoklasnom tehnologijom, financijskim inovacijama, koje olakšavaju njezino korištenje i ubrzava cjelokupnu proceduru.

Nedostatak međunarodnih financijskih institucija je taj što bi njihovi ciljevi te planovi trebali biti transparentni tj. vidljivi svakom građaninu jer financijske institucije se upravo financiraju od strane građana, od strane nas. Upravo zbog toga itekako smatram da imamo pravo imati uvid u njihova događanja.

11. Literatura

Knjige:

1. MATIĆ B. (2004.) *Međunarodno poslovanje,* Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

2.MISHKIN F.S., EAKINS S.G. (2005) *Financijska tržišta+institucije*, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

3. GRGIĆ M., BILAS V. (2008.), *Međunarodna ekonomija,* Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

4. Dr.Sc.BABIĆ A., Dr.sc.BABIĆ M. (2008.) *Međunarodna ekonomija,* Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Internetski izvori:

1. Međunarodne financijske institucije. Dostupno na http://www.mfin.hr/hr/upravljanje-rizicima-1-2-1, http://www.mfin.hr/hr/mmf, http://www.mfin.hr/hr/svjetska-banka , http://www.mfin.hr/hr/ibrd, http://www.mfin.hr/hr/ida, http://www.mfin.hr/hr/ifc, http://www.mfin.hr/hr/ceb, http://www.mfin.hr/hr/ebrd, http://www.mfin.hr/hr/eib, http://www.mfin.hr/hr/miga, 10.09.2016.

2.Simboli međunarodnih financijskih institucija. Dostupno na http://google.hr/slike 15.09.2016.

3.Temeljne funkcije MMF. Dostupno na https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/medunarodni-odnosi/medunarodni-monetarni-fond, 16.09.2016.

Popis slika

Slike br.

1. Tok sredstava kroz financijski sustav…….3
2. Simbol MMF-a……6
3. Simbol Međunarodne banke za obnovu i razvoj……..6
4. Simbol Međunarodne trgovinske organizacije ……..…7
5. Simbol Svjetske banke……..…….10
6. Struktura Svjetske banke……...…11
7. Simbol Međunarodnog investicijskog centra za riješavanje sporova…..17
8. Simbol Europske banke za obnovu i razvoj……18
9. Simbol Razvojne banke Vijeća Europe……20

Sažetak

Cjelokupni sažetak ovog završnog rada nas dovodi na zaključak kako su međunarodne financijske institucije osnovane u doba Drugog Svjetskog rata kada su nastupile velike financijske krize diljem zemalja. Tada je bilo potrebno da se državama pruži financijska pomoć te podrška na gospodarskom i ekonomskom polju putem različitih metoda i tehnika, čak i putem savjetodavnih usluga. Sve je to počelo Bretton-woodskom konferencijom 1940.tih godina kada su osnovane prve financijske institucije. Pod pojmom Međunarodnih financijskih institucija podrazumijevamo međunarodnu suradnju različitih zemalja po pitanju međunarodnih financijskih odnosa.

MMF je jedna od institucija koja je imala najveću ulogu kao i Svjetska banka i WTO koje su bile među prvim institucijama koje su u to vrijeme bile osnovane. Za njih možemo reći kako su bile temelj za daljnje razvijanje međunarodnih financijskih institucija. Svaka od njih je imala različite ciljeve te načine na koji su pružale pomoć zemljama zahvaćenim financijskom krizom. Naravno, za pružanje financijske i tehničke pomoći, međunarodne financijske institucije su imale i svoje uvjete koje je svaka zemlja morala zadovoljiti kako bi joj pomoć bila pružena.

Danas, u vrijeme globalizacije, iako je svijet mnogo napredovao, zaključujemo kako su zemlje koje su u to doba bile razvijene, i danas drže status razvijenih zemalja, dok su ostale zemlje kojima je trebala konstantna financijska pomoć, i dalje se bore sa financijskim, gospodarskim krizama i njihov status i dalje ostaje upitan. Stanovništvo u takvim zemljama obitava u slabijim uvjetima te lošijim standardima života nego što je to u razvijenim zemljama.

Summary

The full summary of this final work leads us to the conclusion that the international financial institutions are established in the era of World War II when there have been major financial crisis all overthe countries. At the time it was necessary that the countries provide financial assistance and support to the economic and political fields through various methods and techniques, even through advisory services. It all began at Bretton-Woods Conference in 1940. years, when the first financial institutions were established. On the term International Financial Institutions we mean international cooperation of various countries on the issue of international financial relations.

The MMF is one of the institutions that had a major role as well as the World Bank and the WTO, which were among the first institutions that were established at that time. We could say that they were the basis for the further development of the international financial institutions. Each of them had different goals and ways in which they provided assistance to countries affected by the financial crisis.Obviously, for providing financial and technical assistance, international financial institutions have had their conditions that each country had to satisfy in order to be provided with their help.

Although the world has made a lot of progress, we conclude that the countries which had been developed at the time, still today hold status of developed countries, while other countries which needed constant financial aid, are still struggling with financial, economic crises and their status remains questionable. The population in those countries lives in bad conditions and poor standards of life completely different than in developed countries.